

POSTANOWIENIE

28 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

na posiedzeniu niejawnym 28 lutego 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. M.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń spółce akcyjnej w S.
o zmianę treści zobowiązania,
na skutek skargi kasacyjnej Towarzystwa Ubezpieczeń spółki akcyjnej w S.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 13 września 2022 r., I ACa 42/22,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanej na rzecz powódki tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego 5400,00 (pięć tysięcy czterysta) zł
z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie
w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie
tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanej odpisu postanowienia
do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania w oparciu o pierwszą i drugą spośród wymienionych przesłanek.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13 oraz z 3 lutego 2012 r. I UK 271/11 - nie publ.). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07 oraz z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10 - nie publ.).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, nie publ.; z 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, nie publ.).

Skarżący przedstawił problemy ujęte w pytaniach: „czy wprowadzenie do porządku prawnego ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o szczególnych uprawnieniach

osób poszkodowanych w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej ustalonej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2006 r., wyłącza dopuszczalności wytoczenia powództwa o ukształtowanie treści stosunku ubezpieczenia przez podwyższenie sumy gwarancyjnej opartego o przepis art. 357¹ § 1 k.c. przez osoby poszkodowane spełniające kryteria przyznania świadczeń rentowych od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego na podstawie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o szczególnych uprawnieniach osób poszkodowanych w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej ustalonej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2006 r.; czy wobec wprowadzenia do porządku prawnego ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o szczególnych uprawnieniach osób poszkodowanych w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej ustalonej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2006 r. wobec osób poszkodowanych spełniających kryteria przyznania świadczeń rentowych od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego na podstawie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o szczególnych uprawnieniach osób poszkodowanych w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej ustalonej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2006 r. można uznać za spełnioną przesłankę z art. 357¹ § 1 k.c. w postaci "rażącej straty" jednej ze stron uzasadniającej podwyższenie sumy gwarancyjnej ubezpieczenia".

Przedstawione przez skarżącą wątpliwości nie stanowią istotnych zagadnień prawnych. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera argumentacji jurydycznej wskazującej na występowanie odmiennych ocen przedstawionych kwestii oraz na to, że przepisy ich dotyczące nie doczekały się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Nie jest rolą Sądu Najwyższego domyslanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ. i z 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04, nie publ.). Skarżąca powołując się na przesłankę potrzeby wykładni przepisów nie wskazała nawet, które przepisy w jej ocenie wymagają wykładni i dlaczego.

Ubocznie należy zauważyć, że Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż art. 357¹ k.c. reguluje możliwość ingerencji sądu w treść łączącego strony stosunku umownego przez oznaczenie sposobu wykonania zobowiązania, wysokości świadczenia lub nawet rozwiązania umowy. Możliwość ta ma charakter wyjątku od zasady związania stron zawartą umową, podyktowanego zaistnieniem nadzwyczajnej zmiany stosunków, której strony nie przewidywały przy zawarciu umowy. Nadzwyczajną naturę mają także skutki wywołane przez zmianę stosunków, do których ustawodawca zaliczył spełnienie świadczenia połączone z nadmiernymi trudnościami albo grożącą jednej ze stron rażącą stratę. Ponadto ingerencja może być podjęta po rozważeniu interesów stron i jej zgodności z zasadami współżycia społecznego. Rozwiązanie umowy, obwarowane zwrotem "nawet orzec o rozwiązaniu umowy", może być zastosowane, wyjątkowo w sytuacji, gdy nie można było osiągnąć celu przez zmianę treści umowy. Nadzwyczajna zmiana stosunków jest rozumiana jako zdarzenie rzadko zachodzące, niezwykle, wyjątkowe, normalnie niespotykane. Do przyczyn zaistnienia takiego stanu zaliczane są zdarzenia natury przyrodniczej (nieurodzaj), społecznej (epidemia, klęski żywiołowe, kryzys gospodarczy), powszechnie występujące. Do tych sytuacji zaliczane są także zaskakujące zmiany stawek podatkowych albo celnych oraz gwałtowne zmiany poziomu cen na rynku. Nieprzewidywalność związana jest z przyszłą sytuacją, a brak było podstaw do zdiagnozowania jej przez strony (zob. wyrok SN z 8 marca 2018 r., II CSK 303/17, nie publ.).

Mając powyższe na uwadze nie można przyjąć, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały w sposób właściwy wykazane.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(M.K.)

(r.g.)